

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:48

יציאת השבת: 17:47

י"ד שבט תשע"ג

גיליון מס' 102

שאל אביר ויגדר

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שבת

שירה של גאולה

הלל שאנו אומרים משבח את הקב"ה על שהצילנו מיד אויבנו. "מקימי מעפר דל", "דלתי ולי יהושיע", "מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה", ועוד. בשירה שכזו אנו מדגישים בעיקר את הצרה הגדולה שהיינו בה ואת הישועה שבאה בעקבותיה. זוהי אינה שירת גאולה.

שירה איננה מתייחס כלל ועיקר על הצרה שחווינו ואת ההצלה. השירה שמה במוקד את הקב"ה ומתבוננת על המאורעות באספקלריא של מעלה. רואה את התגלות כבוד ה' ואת השפעתה על מהלך ההיסטוריה. שם, הרווח הפרטי שבא לנו בעקבות כך שולי.

והרי זוהי שירת הים. אם נתבונן בגוף השירה, נמצא שאין משה משורר על הצרה בה היו בני ישראל ולא מזכיר את תחינתו כלפי ה' להצלה. כביכול, גם לולי עם ישראל שעמד ברקע היה מקום לשירה זו להתקיים.

מנין לומדים את משמעותה הגדולה של השירה? מחזקיה וסנחריב. חזקיה היה אמור להיות המשיח אך משלא שר שירה עם מפלת סנחריב, שהיתה כולה נס אלוקי, מידת הדין קיטרגה עליו. מי שנוכח בגאולה ולא רואה בכך את גילוי כבוד ה', את המשמעות הכבירה שיש להופעת מלכותו בכך; גם אם יודע הוא לומר תודה על מעשה ההצלה, לא יכול להיות משיח. לא הוא שיביא את קץ הימין בהם ייגלה כבוד ה' וכל העולם יטו שכם אחד לעבדו.

עידו פכטר-כיפה

1. וחמושים עלו בני מארץ מצרים.
ציין 3 פירושים למלה חמושים.
(רש"י)

א. מצוידים בכלי נשק.
ב. מזורזים. ג. חמישית - כלומר רק 1 מתוך 5 יצאו ממצרים.

2. עיין ברש"י וציין מה שם בנה של מרים ומה שם בעלה?
בנה = חור, בעלה = כלב בן יפונה.

3. "ה' איש מלחמה". ציין לפחות 2 אישים בתנ"ך שקבלו כינוי כזה.
א. דוד המלך (שמואל ב' י"ז, 8).
ב. גלית (שמואל א' י"ז, 33).

4. באיזה פסוק בשירת הים יש חמש מילים רצופות המתחילות באות א'
"אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל".

5. "ושם 12 עינות מים ו70 תמרים".
א. מה שם המקום?
ב. מה המשמעות?
א. אילים. ב. 12 עינות מים כנגד 12 השבטים, 70 תמרים כנגד 70 הזקנים.

6. מצא בשירת הים חמישה ביטויים שונים המציינים פחד.
חיל, בהלה, רעד, אימה ופחד.

7. "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה".
א. באיזה מקרה התנבאה מרים?
ב. כמה נביאות היו לישראל?
א. לפי המדרש רבה התנבאה: "עתידה אמי שתלד בן שיושיע את ישראל".
ב. 7 נביאות. (מגילה דף י"א).

8. על מה אמרו חז"ל שהוא "קשה כקריעת ים-סוף"?
"קשה זווגם של ישראל כקריעת ים סוף" (סוטה ב).

9. מנהג בקהילות רבות לפזר בשבת שירה (בשלח) אוכל לציפורים. הסבר את המנהג?
(ילקוט שמעוני)

שכר לציפורים שאכלו את המן שדתן ואבירים פזרו בשבת כנגד מנהיגותו של משה.

10. איזו ברכה תיקן משה רבנו? (ברכות מ"ח, ב).
משה תיקן לישראל ברכת הזן (ברכה ראשונה בברכת המזון) בשעה שירד המן.

11. א. מנין ידע משה רבנו היכן יוסף קבור? ב. היכן היה קבור?
(מדרש חז"ל)

א. משה שאל את סרח בת אשר שנשארה בחיים מאותו דור.
ב. המצרים הניחו אותו בארון מתכת בתוך נהר הנילוס, כדי שיתברכו מימיו.

12. באיזה פסוק נרמז למשה שיהושע יכניס את ישראל לארץ? (רש"י)
"...כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע..." (שמות י"ז, י"ד).

13. "ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם", מי חיבר את הספר:
"מורה - נבוכים"?
הרמב"ם.

14. באיזה מדבר הלכו בני ישראל אחרי קריעת ים סוף?
מדבר שור.

15. איזה קטע משותף לשירת הים ולשירת מרים?
"אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים" (בשירת מרים כתוב: שירו).

16. "וישובו ויחנו לפני פי החירות".
א. מהו פי החירות?
ב. מה משמעות השם זה?
א. פי החירות = פיתום.
ב. המקום נקרא כך מלשון חירות כי שם נעשו בני חורין.

17. על איזה פסוק מזכיר רש"י את הפתגם "טוב שבנחשים רצוץ את מוחו"?
בפסוק: "וכל רכב מצרים ושלישים על כולו" (י"ד, 7).

המשך שאלות ותשובות

18. "ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה". על מה בתורה מסופר שנישא ברוח-ים? הארבה (י', 19).
19. "מי כמוך באלים ד'". א. מה פירוש המילה "אלים". ב. באיזו תקופה שימש פסוק זה כבסיס למרד? א. אילים = חזקים. ב. במלחמת המכבים כנגד הרומאים. מראשי התיבות של הפסוק הזה מתקבל השם: "מכבי".
20. "ותיקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה". מה למדים מהמילים המיותרות "אחות אהרן"? א. התנבאה לפני שנולד משה.
- ב. נקראה ע"ש אהרן כי מסר נפשו עליה בצרעתה.
21. מנין למדו חז"ל שצריך 3 סעודות בשבת? מהמילה היום הכתובה 3 פעמים בפסוק: "אכלוהו היום כי שבת היום לד' היום לא תמצאוהו בשדה".
22. באיזה פסוק בפרשה מופיעות כל אותיות ה' א' ב' מה לומד מכך בעל הטורים? א. פרק ט"ז פסוק ט"ז. ב. כל המקיים את התורה מזמין לו הקב"ה פרנסתו בלא טורח.
23. מצא חמש מילים רצופות בפרשה בנות שתי אותיות. "כי יד על כס י-ה" (שמות י"ז, ט"ז).

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הדתית

1. מה לוקח משה ביציאתם ממצרים, ומדוע? (י"ג פס' י"ט).
2. אָז יִשְׂרָאֵל מִשֶּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל (ט"ו, א'). כיצד ידעו בני ישראל את השירה?
3. בני ישראל רעבים במדבר. א. מהו מאכל המדבר שמציע הקב"ה לישראל? (ט"ז ד'). ב. כיצד נראה מאכל זה? ג. כיצד מלקטים לכבוד שבת?
4. על איזו מלחמה מדובר בסוף הפרשה? מי נלחם בהם בפועל ומה עושה משה בזמן המלחמה? (י"ז, ח-ט).

www.pirsuma.com

השלם את הפסוק

יִשְׂרָאֵל עַמִּים, יִרְדּוּן; אֲחֻזָּה יִשְׁבִּי פְלִשְׁתִּי.

וְכָרֶם, תִּהְיֶה קִמְחָה; תִּשְׁלֹז, זֶרֶךְ—יִאכְלֹמוּ, כָּקֵשׁ.

כִּי בָּא סוֹס פָּרַעַה בְּרִכְבּוֹ וּבִפְרָשָׁיו, בָּיִם, וַיִּשָּׁב ה' עֲלֵהֶם, אֶת-בְּנֵי...

יִמְנָה ה', נֶאֱדָרִי בַּחַיִּים; יִמְנָה ה', תִּרְעֵץ.

נְטִיית, תִּבְלָעֻמוּ, אֶרֶץ.

ה' יִמְלֹךְ, וְעַד.

נְזִיזִית בְּזוֹסֶדֶךָ, עַם-זוֹ נֶאֱלָתָה; נִהְלָתָה בְּעֵינֶיךָ, אֵל.

עַיִן וְחִמְרָת יָהּ, וַיְהִי-לִי לִישׁוּעָה; זֶה אֵלִי וְאֶנְוָהוּ, אֶלֶּהִי אֲבִי.

בִּי-כְמוֹכָה בְּאֵלֶם ה', בִּי כְמוֹכָה נֶאֱדָר בְּקִדְשִׁי; נִרְאָה, עֲשֵׂה פֶלֶא.

השלימו את המילים החסרות בפסוק, חברו את האותיות הראשונות בכל מילה ותקבלו ביטוי הקשור לשבוע.

זכות הלימוד בעלון מוקדשת במזל טוב
ליצחק שמואל בן שמריהו
לרפואתם המהירה והשלמה של
תהילה בת מיכל וליאב בן שגית

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל:
ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

חידון ט"ז בשבט

1. מי מבין שבטי ישראל התברך בשפע של א. ענבים ב. זיתים?
2. מה מסמלים העצים הבאים: א. רימון ב. תמר ג. גפן ותאנה?
3. על אילו עצים נאמר במשל יותם שהפרי שלהם: א. מכבדים בו אלוקים ואנשים? ב. משמח אלוקים ואנשים? (שופטים פרק ט)
4. איך נקראים: א. גרעין הענבים? ב. קליפת הענבים?
5. איזה כינוי יש ל: א. תאנה מיובשת? ב. גוש של תאנים מיובשות?
6. אני פרי אדום או ירוק, לפעמים חמוץ ולפעמים מתוק. אם תקצץ את ראשי וזנבי – תקבל שם של דב ספרותי. מי אני?
7. בצילו של איזה עץ ישב יונה הנביא?
8. על איזה פרי נאמר בשיר השירים: "פריו מתוק לחיכיו"?
9. השלם את הפסוק משיר השירים: "אל גינת אגוז ירדתי לראות הפרחה ה. _____ הנצו ה. _____"
10. לאיזה עץ מתייחסת פעולות הקטיפ: א. מסיק? ב. גדיד?
11. לאילו עצים נמשלים בתהילים האשה ובניה?
12. על מי מסופר בתורה שנקברה תחת האלון?
13. אילו עצים מסמלים מצב של שלכת בנביאים?
14. א. הוא-שטח מלא בעצים, היא- חלת דבש. ב. הוא-מארבעת המינים, היא- מלכה. ג. הוא- שיער הכבשים, היא- בקצה העץ. ד. הוא- מקום שבו החיילים קונים, היא עץ נפוץ בארץ.

תשובות

1. א. יהודה: "כבס ביין לבושו ובדם ענבים סותו" (בראשית מ"ט, 1)
- ב. אשר: "וטובל בשמן רגליו" (דברים ל"ג, 24)
2. א. שנהיה מלאים מצוות כרימון (מברכות ראש השנה) ב. "צדיק כתמר יפרח" (תהילים צ"ב, 13) ג. מצב של שלום ושלווה "איש תחת גפנו ותחת תאנתו" (מלכים א, ה)
3. א. גפן. ב. זית.
4. א. חרצן. ב. זג (במדבר ו, 1)
- "מחרצנים ועד זג לא יאכל" (הנזיר).
5. א. גרוגרת. ב. דבלה. עיין נזיר ב משנה א: "מן הגרוגרות ומן הדבלה".
6. תפוח, פו (הדב).
7. קיקיון (יונה ד', 6)
8. תפוח (שיר השירים ב', 3).
9. הגפן, הרימונים. (שיר השירים ו, 11).
10. א. זית. ב. תמר.
11. "אשתך כגפן פוריה, בניך כשתילי זיתים" (תהילים קכ"ח, 3).
12. דבורה מינקת רבקה (בראשית ל"ה, 8).
13. אלה ואלון (ישעיהו ו, 13).
14. א. יער ויערה. ב. הדס והדסה (=אסתר). ג. צמר וצמרת. ד. שק"ם ושיקמה.

מאת ר' עזרא מרום